

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 268/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. A. K., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 6, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3 ods. 1, čl. 5 ods. 1 písm. e), čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu 14/2012 a jeho uzneseniami z 18. júna 2012 a postupom príslušníkov Policajného zboru v súvislosti s jeho zadržaním 14. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. A. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2012 doručená sťažnosť JUDr. A. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 6, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práv podľa čl. 3 ods. 1, čl. 5 ods. 1 písm. e), čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu 14/2012 a jeho uzneseniami z 18. júna 2012 a postupom príslušníkov Policajného zboru v súvislosti s jeho zadržaním 14. júna 2012. Sťažovateľ v sťažnosti síce v návrhu na rozhodnutie namietané konanie označil spisovou značkou „23 C 53/2010“, ale z obsahu sťažnosti, z priloženej dokumentácie, z vyžiadaného spisu z okresného súdu, ako aj zo zistenia na okresnom súde vyplýva, že ide o konanie vedené pod sp. zn. 23 Pu 14/2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že 14. júna 2012 vo večerných hodinách ho zamestnanci záchranej služby za účasti policajtov umiestnili na I. psychiatrickej klinike Univerzitnej nemocnice v K. (ďalej aj „zdravotnícke zariadenie“). Sťažovateľ tvrdí, že napriek tomu, že s takýmto konaním zásadne nesúhlasil, nakoniec vyjadril súhlas s umiestnením v zdravotníckom zariadení, kde bol prijatý podľa jeho vyjadrenia okolo 22.30 h a absolvoval vstupnú lekársku prehliadku. Ďalej v sťažnosti uvádza, že *„Následne asi po 30 minútovom prijatí príslušný lekár vydal rozhodnutie o mojom zadržaní s odôvodnením, že ja jednoducho trpím psychickou poruchou (službukonajúci lekár skonštatoval pred ošetrovateľmi okamžité prijatie na kliniku s obmedzením práva volať telefonicky napr. Právnomu zástupcovi alebo Slovenskej advokátskej komore alebo rodinným príslušníkom - ja som sa na to pýtal no lekár to odmietol a to aj oznámil, keď sa dobre pamätám). Domnievam sa, že službukonajúci lekár svojim protizákonným rozhodnutím schválil jednak nezákonný postup zadržania veliaceho príslušníka PZ voči mojej osobe a jednak hrubo zasiahol ako lekár do mojich ústavných a ľudských práv. Oznámil som pánovi doktorovi, že nie je vydané písomné súdne rozhodnutie na zadržanie resp. na obmedzenie osobnej slobody mojej osoby a už vôbec neexistujú tu rozhodnutia na vzatie do príslušného ústavu na ústavné liečenie (psychiatrické). Dal som službukonajúcemu lekárovi vedieť a to kľudne a pokojne, že absolútne nemá lekár právo držať ma na oddelení, keďže som nebol ani pod vplyvom omamných látok a prekurzorov a ani pod vplyvom alkoholu (pozrieť výstupnú lekársku správu o negatívnom hodnotení na omamné a psychotropné látky). Keďže tento rozhovor sa odohrával vo vyšetrovni a absolútne som nesúhlasil s postupom lekára, následne keď som opustil vyšetrovňu okamžite*

som zavolať linku 158. Po príchode dvoch príslušníkov policajného zboru (pamätám sa na meno iba jedného príslušníka PZ menom - P.) som oznámil príslušníkom formu nezákonného postupu voči mojej osobe resp. môjho zadržania bez písomného rozhodnutia súdu. Príslušník PZ menom P. mi oznámil, že v zmysle § 27 neoznámeného predpisu lekár môže obmedziť údajne moju osobnú slobodu, keď existujú veľmi vážne podozrenie psychickej poruchy (pred mojou izbou v mojom dome bolo mi oznámené nie existencia choroby ako dôvod zadržania ale údajne ohrozovanie zdravia a telesnej integrity cudzích osôb a vlastnej osoby), a to dovtedy, kým súd nevydá rozhodnutie o mojej osobe o prijatí na psychiatrickú kliniku.“.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že počas umiestnenia v zdravotníckom zariadení v období od 19. júna 2012 do 21. júna 2012 sa sťažovateľ podrobil odbornému vyšetreniu a 25. júna 2012 bol zo zdravotníckeho zariadenia prepustený. Prepúšťacíu správu podpísal a prevzal, ale vyjadril nesúhlas s lekárskeým nálezom týkajúcim sa jeho psychického stavu; súhlasil však s ďalšou prehliadkou jeho zdravotného stavu v ambulantnom zdravotníckom zariadení.

Podľa sťažovateľa prvé súdne „rozhodnutie bolo vydané sudkyňou okresného súdu s dátumom 18. júna 2012“, s ktorým sťažovateľ nesúhlasil a chcel sa proti rozhodnutiu nemu odvolať, avšak službukonajúci lekár mu oznámil, že právo na odvolanie nemá „keďže... bol prijatý na I. psychiatrickú kliniku na 2-3 týždne“. V súvislosti s jeho snahou podať odvolanie uvádza, že rozhodnutie okresného súdu nemal k dispozícii a nemohol sa ani stretnúť s jemu ustanoveným opatrovníkom. Je toho názoru, že rozhodnutie okresného súdu bolo nezákonné, tvrdiac, že ho vydal nepríslušný súd, čo oznámil službukonajúcemu lekárovi, ako aj to, že jeho zadržanie v zdravotníckom zariadení je protiústavné a zasahuje do jeho základných ľudských práv.

Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa JUDr. A. K., rod. K., narodeného..., r. č.:..., bytom B., štátna príslušnosť SR,

- *nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, ktorá je zaručená podľa čl. 16 ods. 1, nikoho nemožno podrobiť neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 16 ods. 2, osobná sloboda sa zaručuje podľa čl. 17 ods. 1, nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody podľa čl. 17 ods. 2, prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu možno vykonať len opatrením do 24 hodín oznámením súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní podľa čl. 17 ods. 6, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2, obydlie je nedotknuteľné, nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva podľa čl. 21 ods. 1, iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlia možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku podľa čl. 21 ods. 3, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom podľa čl. 47 ods. 2, nikoho neodňať jeho zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1, na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2.*

- *a nikoho nemožno podrobovať neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, podľa čl. 3 ods. 1, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. e), každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený podľa čl. 6 ods. 1, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných podľa čl. 8 ods. 1 a 2, každý koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že*

porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností podľa čl. 13. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré po rozhodnutí o vykonaní zadržania sťažovateľa príslušníkmi policajného zboru, ktoré sú zamestnancami resp. patria pod velením Krajského riaditeľstva policajného zboru Slovenskej republiky a v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II. pod spisovou značkou 23C/53/2010 - porušené bolo.

2. Ústavný súd sťažovateľovi JUDr. A. K., rod. K., narodeného..., r. č.:..., bytom B. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 450.000,- Euro (slovom: štyristopäťdesiat tisíc euro), ktoré je mu Okresný súd Košice II. a Krajské riaditeľstvo policajného zboru Slovenskej republiky v K. povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu na bankový účet..., ktorý je vedený vo V. a. s.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím alebo postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 288/05, III. ÚS 342/08, I. ÚS 120/2011, IV. ÚS 226/2011).

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ani preskúmať, či v konaní bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, ale je oprávnený posúdiť, či v konaní pred všeobecnými súdmi prípadne nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

II.1 K namietanému porušeniu základných práv a práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu 14/2012 a jeho uzneseniami z 18. júna 2012

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv a práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu 14/2012 a uzneseniami vydanými v tomto konaní

v nadväznosti na jeho zadržanie a umiestnenie v zdravotníckom zariadení 14. júna 2012. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta tak porušenie svojich základných práv a práv procesného charakteru [čl. 17 ods. 1, 2 a 6, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. e) a čl. 6 ods. 1 dohovoru], ako aj porušenie svojich základných práv a práv hmotného charakteru (čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 3 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 13 dohovoru).

Podľa čl. 17 ods. 6 ústavy zákon ustanoví, v ktorých prípadoch možno prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu. Takéto opatrenie sa musí do 24 hodín oznámiť súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní.

V súlade s čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy možno len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) neodkladná zdravotná starostlivosť (ďalej len „neodkladná starostlivosť“) je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií, bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie.

Podľa § 6 ods. 9 písm. d) zákona č. 576/2004 Z. z. informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. ak ide o ústavnú starostlivosť, na ktorú sa nevyžaduje informovaný súhlas podľa § 6 ods. 9 písm. d), poskytovateľ je povinný prevzatie osoby do ústavnej starostlivosti oznámiť do 24 hodín súdu, v ktorého obvode sa zdravotnícke zariadenie ústavnej starostlivosti nachádza. O zákonnosti dôvodov prevzatia do ústavnej starostlivosti rozhodne súd. Do rozhodnutia súdu možno vykonávať len také zdravotné výkony, ktoré sú nevyhnutné na záchranu života a zdravia osoby alebo na zabezpečenie jej okolia.

Podľa § 9 ods. 5 zákona č. 576/2004 Z. z. ak pominú dôvody na prevzatie osoby do ústavnej starostlivosti, na ktorú sa nevyžaduje informovaný súhlas, poskytovateľ je povinný osobu prepustiť z ústavnej starostlivosti alebo si vyžiadať informovaný súhlas (§ 6 ods. 4 až 6).

Podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z. z.“) Policajný zbor spolupôsobí pri ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku.

Podľa § 3 zákona č. 171/1993 Z. z. Policajný zbor pri plnení svojich úloh spolupracuje s orgánmi verejnej moci... s právnickými osobami a fyzickými osobami; s orgánmi územnej samosprávy spolupracuje najmä pri určovaní priorít prevencie kriminality, ochrany verejného poriadku a zamerania boja s kriminalitou.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 579/2004 Z. z. o záchranej zdravotnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov záchranná zdravotná služba poskytuje neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa zákona č. 576/2004 Z. z.

Podľa § 191a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ústav vykonávajúci zdravotnícku starostlivosť (ďalej len „ústav“), v ktorom sú umiestňované osoby z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, je povinný oznámiť do 24 hodín súdu,

v ktorého obvode ústav je, prevzatie každého, kto v ňom bol umiestnený bez svojho písomného súhlasu (ďalej len „chorý“).

Podľa § 191a ods. 2 OSP ak je osoba, ktorá bola prijatá do zdravotníckej starostlivosti so svojim písomným súhlasom, obmedzená vo voľnom pohybe alebo styku s vonkajším svetom až v priebehu liečenia, je ústav povinný urobiť oznámenie podľa odseku 1 do 24 hodín po tom, čo k takému obmedzeniu došlo.

Podľa § 191b ods. 1 OSP o každom, o ktorom je ústav povinný urobiť oznámenie podľa § 191a, začne súd, v ktorého obvode je ústav, konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia do ústavu, ibaže prevzatie a držanie nariadil súd v inom konaní.

Podľa § 191b ods. 2 OSP ak ten, koho ústav prevzal, nemá iného zástupcu, ustanoví mu súd pre toto konanie opatrovníka.

Podľa § 191b ods. 3 OSP súd vykoná dôkazy potrebné na posúdenie, či k prevzatiu (§ 191a ods. 1 a 2) došlo zo zákonných dôvodov, vyslúchne chorého a ošetrujúceho lekára. Pojednávanie spravidla nie je potrebné nariadovať.

Podľa § 191b ods. 4 OSP do piatich dní odo dňa, keď došlo k obmedzeniu podľa § 191a, súd uznesením rozhodne, či k prevzatiu došlo zo zákonných dôvodov (§ 191a ods. 1).

Podľa § 191c ods. 1 OSP uznesenie podľa § 191b ods. 4 sa doručí umiestnenému, ibaže podľa vyjadrenia ošetrujúceho lekára nie je schopný chápať obsah takého rozhodnutia, ďalej jeho zástupcovi (opatrovníkovi) a ústavu. Umiestnenému a ústavu sa uznesenie doručí do 24 hodín od rozhodnutia, najneskôr však v lehote piatich dní odo dňa, keď došlo k obmedzeniu podľa § 191a. Ak sa rozhodnutie umiestnenému nedoručuje, musí byť v ustanovenej lehote doručené jeho zástupcovi (opatrovníkovi).

Podľa § 191c ods. 2 OSP odvolanie proti tomuto uzneseniu nemá odkladný účinok. Odvolať sa môže aj ústav, ak bolo vyslovené, že prevzatie sa nestalo v súlade so zákonnými dôvodmi.

Podľa § 191c ods. 3 OSP ústav môže umiestneného prepustiť, aj keď súd vyslovil, že k prevzatiu došlo v súlade so zákonnými dôvodmi.

Ústavný súd z vyžiadaného spisu sp. zn. 23 Pu 14/2012, ako aj z príloh priložených k sťažnosti zistil, že sťažovateľ bol zadržaný 14. júna 2012 o 23.00 h zamestnancami

záchranej zdravotnej služby za účasti policajtov a umiestnený do zdravotníckeho zariadenia. Zdravotnícke zariadenie 15. júna 2012 o 13.05 h oznámilo okresnému súdu hospitalizáciu sťažovateľa.

Dňa 18. júna 2012 cca o 11.00 h bol sťažovateľ vypočutý ošetrujúcim lekárom.

Dňa 18. júna 2012 okresný súd uznesením č. k. 23 Pu 14/2012-7 bez návrhu začal konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia alebo držania v ústave zdravotníckej starostlivosti vo veci sťažovateľa. Uznesením č. k. 23 Pu 14/2012-8 mu ustanovil na účely tohto konania pracovníčku zdravotníckeho zariadenia, v ktorom bol sťažovateľ umiestnený, za jeho opatrovníčku. Ďalším uznesením č. k. 23 Pu 14/2012-9 okresný súd rozhodol, že prevzatie sťažovateľa do zdravotníckeho zariadenia bolo dôvodné a upustil od doručenia tohto uznesenia sťažovateľovi; svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil takto:

„Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 18. 6. 2012 bolo začaté konanie na podnet I. Psychiatrickej kliniky U., K. o vyslovenie prípustnosti prevzatia JUDr. A. K., nar..., bývajúceho v B., do ústavnej zdravotníckej starostlivosti.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom ošetrujúcej lekárky MUDr. I. L., pacienta a zistil tento stav:

Ošetrujúca lekárka vo svojej výpovedi uviedla, že menovaný bol prijatý na I. Psychiatrickú kliniku dňa 14. 6. 2012 o 23.00 hod., privezený RZP za asistencie polície pre poruchy správania, pacient bol prijatý pre psychotické prejavy. Pri prijatí v popredí prítomná paranoidita, paranoidno-perzekučné bludy, autistické myslenie, výrazná tenzia, poruchy správania pod vplyvom psychotických zážitkov. Podľa objektívnych zistení, jeho brat uviedol, že pacient tvrdil, že ho chcú zabiť, chcú zabiť jeho rodinu, má stále strach, utiekol do Maďarska, lebo sa bál, že ho chcú zabiť, nikomu nedôveruje, myslí si, že ho chce každý oklamať. Pacient je k svojmu stavu nekritický, nemá pocit choroby, avšak svojím správaním ohrozuje seba aj svoje okolie. Hospitalizácia menovaného je nutná za účelom vydiferencovania duševného stavu a nastavenia liečby, u pacienta sa jedná o podozrenie na duševnú poruchu, po prijatí bol vyhodnotený ako akútna psychotická porucha, je potrebné jeho komplexné psychologické vyšetrenie a psychopatologické nastavenie.

Vzhľadom na psychický stav pacient bol ponechaný v ústavnej starostlivosti i napriek jeho nesúhlasu s hospitalizáciou. Ošetrujúca lekárka odporúča liečenie v trvaní cca 2-3

týždňov, teda hospitalizácia menovaného je nutná. Vzhľadom na súčasný stav pacienta ošetrojúca lekárka neodporučila doručovať mu súdne rozhodnutia.

Z výpovede pacienta vyplýva, že s hospitalizáciou nesúhlasí, podľa jeho vyjadrenia bolo jeho prevzatie nezákonné, taktiež polícia a záchranári, ktorí ho odviekli na psychiatrickú kliniku, konali protizákonne, keď mu násilím vtrhli do domu bez rozhodnutia súdu alebo prokurátora, nemali na to právny titul, aby došlo k jeho prevzatiu, neohrozuje seba, ani okolie, už dlhší čas má problémy v rodine, preto si myslí, že jeho rodičia zavolali záchranku, aby ho odviekli, nemá kontakt s vonkajším svetom, zobrali mu všetky veci, lekári odmietajú poskytnúť mu informácie o jeho zdravotnom stave a nemajú dôkazy o tom, že trpí duševnou poruchou, preto chce byť prepustený na slobodu a vyvodí z toho právne následky. ...

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že menovaný bol prevzatý do ústavu zo zákonných dôvodov a vzhľadom na súčasný zdravotný stav pacienta súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Vzhľadom na odporúčanie ošetrojúceho lekára súd upustil od doručovania tohto uznesenia pacientovi.“

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd vo svojom rozhodovaní v namietanom konaní postupoval v súlade s citovanými právnymi predpismi, rešpektujúc čl. 51 ods. 1 ústavy, a neprekročil oprávnenia na svoje konanie v danej veci limitované čl. 2 ods. 2 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu je citované uznesenie okresného súdu dostatočne odôvodnené, je z neho zrejmé, na základe akých skutočností okresný súd rozhodol, nie je svojvoľné ani arbitrárne, a preto je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru je zjavne neopodstatnená. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd vo svojej judikatúre viackrát konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej

úpravy nemožno hodnotiť *per se* ako neústavný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97) napriek tomu, že nespĺňa očakávania účastníka konania. Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ ide o namietané porušenie ďalších základných práv a práv procesného charakteru sťažovateľa postupom okresného súdu v označenom konaní a jeho uzneseniami vydanými v tomto konaní, ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ nijakým spôsobom osobitne neodôvodnil ich porušenie, t. j. jeho argumenty sú pri namietaní porušenia jeho základných práv a práv procesného charakteru rovnaké, ústavný súd predovšetkým posúdil, či sú dôvodné predovšetkým vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré sú základom pre garanciu práv procesného charakteru. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že by postup a rozhodnutia okresného súdu nespĺňali požiadavky obsiahnuté v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala do úvahy ani možnosť, že by postupom okresného súdu v označenom konaní a jeho uzneseniami vydanými v tomto konaní mohli byť dotknuté jeho základné práva a práva procesného charakteru, a preto aj v tejto časti je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením základných práv a práv hmotného charakteru považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patria aj základné práva a práva označené sťažovateľom, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo v danom prípade dôjsť ani k porušeniu týchto základných práv a práv sťažovateľa. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný

súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpciu pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu neexistuje taká príčinná súvislosť medzi namietaným postupom okresného súdu a jeho uzneseniami vydanými v tomto konaní a základnými právami a právami označenými sťažovateľom, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto základných práv a práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv a práv sťažovateľa príslušníkmi Policajného zboru v súvislosti s jeho zadržaním 14. júna 2012

Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že iná právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu (I. ÚS 78/99).

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02, IV. ÚS 524/2012).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 73 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. útvary Policajného zboru poskytujú ochranu osobám povereným výkonom rozhodnutia súdu, alebo iného orgánu verejnej moci, ak tieto osoby z dôvodu ohrozenia života alebo zdravia nemôžu výkon rozhodnutia uskutočniť a ak o poskytnutie tejto ochrany písomne požiadal príslušný orgán, správca konkurznej podstaty, predbežný správca alebo súdny exekútor.

Podľa § 31 ods. 1 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí... policajných orgánov... v rozsahu vymedzenom týmto zákonom aj na základe podnetov podľa štvrtej časti tohto zákona.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že sťažovateľ mal pred podaním sťažnosti ústavnému súdu k dispozícii účinný právny prostriedok, ktorým sa mohol domáhať ochrany svojich práv, ktorých porušenie namieta v súvislosti so svojím zadržaním, a to na základe podnetu podaného podľa § 31 ods. 1 a nasl. zákona o prokuratúre, ktorý však nevyužil. Bez ohľadu na túto skutočnosť ústavný súd v súlade so svojou doterajšou

judikatúrou v súlade s § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde túto časť sťažnosti odmietol ako neprípustnú.

Ústavný súd ďalej vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv a práv sťažovateľa postupom príslušníkov Policajného zboru v súvislosti s jeho zadržaním uvádza, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti pri popise svojho zadržania v súvislosti s jeho umiestnením do zdravotníckeho zariadenia bez jeho súhlasu označuje len profesionálne zaradenie osôb, ktoré jeho umiestnenie realizovali, a popri zamestnancoch záchranej zdravotnej služby označil ako prítomných pri jeho zadržaní aj dvoch príslušníkov Policajného zboru, ktorých však bližšie neidentifikoval, rovnako ani nenamietal žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala možnosť porušenia jeho práv v súvislosti s ich postupom pri jeho zadržaní. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ dostatočným spôsobom nepreukázal príčinnú súvislosť medzi postupom príslušníkov Policajného zboru pri jeho zadržaní a namietaným porušením jeho základných práv a práv. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pri jej predbežnom prerokovaní aj ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal z dôvodu, že rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2013